

Problematika uporabe pirotehničnih izdelkov med božično-novoletnimi prazniki 2019/2020 - analiza

Na podlagi letnega načrta dela Uprave uniformirane policije GPU smo opravili analizo problematike uporabe pirotehničnih izdelkov med božično novoletnimi prazniki 2019/2020.

Tudi v letu 2019 smo nadaljevali s preventivno akcijo »BODI ZVEZDA, NE MEČI PETARD!« in sicer pod sloganom »Poišči svoj stil! Zažigaš lahko tudi brez petard.«. V akciji sta nam pomagala mlada akrobata Filip in Blaž. Sama preventivna akcija se je izkazala za izredno pozitivno saj se je skozi dosedanje obdobje pokazalo, da lahko le s preventivnim pristopom spreminjamo navade občanov, predvsem mladoletnikov glede uporabe pirotehničnih izdelkov.

Kot zelo dobro lahko ocenimo izvedene naloge in aktivnosti PU in PP, ki so vodile ali se vključevale v različne projekte na regionalnem in lokalnem nivoju, pri tem pa so za posredovanje sporočila o nevarnostih uporabe pirotehničnih izdelkov dobro sodelovale tudi z državnimi in lokalnimi mediji.

Čeprav smo, žal tudi v navedenem obdobju, obravnavali enako število telesnih poškodb (obravnavana 1 huda telesna poškodba - mladoletni tujec) kot v letu poprej, se vseeno kažejo pozitivni učinki preventivnih aktivnosti pri uporabi tako dovoljenih kot prepovedanih pirotehničnih izdelkov.

Najpogostejši vzrok za nastanek telesnih poškodb v obdobju 2019/2020 sta bila lahkomiselnost in neupoštevanje navodil proizvajalca.

1. PREVENTIVNE AKTIVNOSTI POLICIJE

Temelj preventivnih aktivnosti je tudi v lanskem letu predstavljal projekt "Bodi zvezda, ne meči petard". Vsebine in osnovnega namena projekta zaradi dolgoročne naravnosti nismo spreminjali, saj je dobro sprejet in prepoznaven. Letos sta v preventivni akciji sodelovala naša mlada akrobata Filip in Blaž. Število razdeljenih preventivnih plakatov je bilo enako kot v prejšnjem letu, je pa interes po takšnem osveščanju vsako leto večji. Pri tem je bil velik poudarek na osveščanju in seznanjanju učencev osnovnih šol z nevarnostmi in posledicami pri uporabi pirotehničnih izdelkov. Prav tako smo tudi v letošnjem letu dobro sodelovali z različnimi mediji (radio, TV, tiskani mediji) na vseh ravneh organiziranosti policije. Pri tem so mediji odigrali zelo pozitivno vlogo pri seznanjanju občanov (predvsem mladine) o nevarnostih pri uporabi pirotehničnih izdelkov in osveščanju. K našim preventivnim aktivnostim so aktivno vključili tudi zdravniki, gasilci in učitelji osnovnih in srednjih šol.

Policijske uprave so zagotovile izvedbo naslednjih nalog in aktivnosti:

- medijsko opozarjanje javnosti na prepoved nakupa, posesti in uporabe pirotehničnih izdelkov kategorije 2 in 3, katerih glavni učinek je pok ter nevarnosti pri njihovi nepravilni uporabi, pristojnosti in ukrepanje policije v primeru kršitev;
- razdelitev plakatov osnovnim šolam in predstavitev problematike v posameznih oddelkih;
- represivno ukrepanje v primeru ugotovljenih kršitev.

2. PREGLED UKREPOV, POŠKODB IN DOGODKOV

Tabela 1: Pregled represivnih ukrepov policije, poškodb ter poškodovanj premoženja

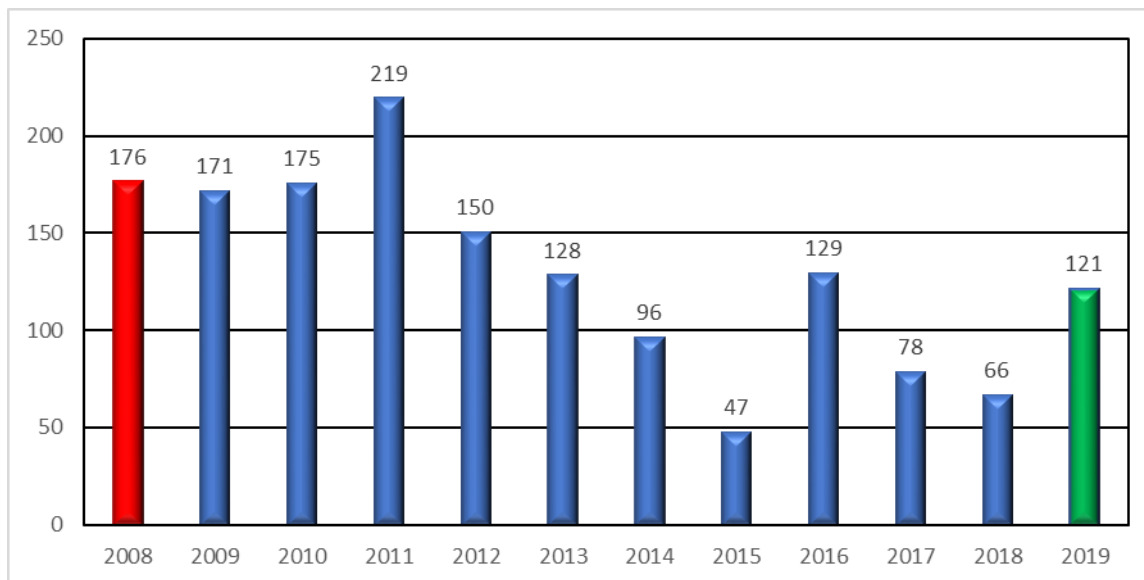
	Kršitve		Poškodbe oseb				Poškodovanje premoženja	
			SKUPAJ		MLADOLETNI			
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
CE	14	16	1*	3	1*	1	1	0
KP	2	24	0	0	0	0	1	5
KR	10	6	1	3 (2+1*)	1	1*	1	1
LJ	22	17	1*+1*	1	1*	1	12	24
MB	9	24	4	1	1	0	0	0
MS	6	6	0	0	0	0	1	0
NG	1	0	0	0	0	0	2	1
NM	2	28	0	0	0	0	0	2
SKUPAJ	66	121	(5+3*) 8	(7+1*) 8	(2+2*) 4	(2+1*) 3	18	33

* HTP

Policisti so v času od 01. 12. 2019 do 10. 1. 2020 ugotovili 121 kršitev določb Zakona o eksplozivih in pirotehničnih izdelkih, od teh so 58 kršitev storile mladoletne osebe. Zoper mladoletne kršitelje je bilo podanih 57 obdolžilnih predlogov, 1 x je bilo podano poročilo na CSD. 31 x je bilo obravnavano kaznivo dejanje (poškodovanje tuje stvari po 1. odst. 220 čl. KZ-1, 1 x povzročitev splošne nevarnosti po 314. čl. KZ-1), 2 x je bilo podano poročilo na ODT, opravljeno je bilo 6 uspešnih hišnih preiskav.

Največ ugotovljenih prekrškov je bilo po 6., 7. in 9. točki 48. člena ZEPI (prodaja, kupuje, poseduje ali uporablja ognjemetne izdelke, ki so namenjeni le pravnim osebam ali podjetnikom, ki imajo ustrezno dovoljenje, ali ognjemetne izdelke kategorije F2 in F3, katerih glavni učinek je pok, ali dovoli uporabljati baterije iz kategorije F3 do 1000 g neto mase eksplozivnih snovi in fontan iz kategorije F3 do 750 g neto mase eksplozivnih snovi v posameznem izdelku fizični osebi, ki še ni stara 18 let; uporablja ognjemetne izdelke kategorije F1, katerih glavni učinek je pok na krajih, na katerih je njihova uporaba prepovedana ali jih uporablja izven dovoljenega časa; uporablja ognjemetne izdelke v nasprotju z navodili proizvajalca oziroma ne upošteva splošnih prepovedi).

Največ kršitev so obravnavali policisti PU Novo mesto (28), PU Koper (24) in PU Maribor (24). Najmanj kršitev je bilo ugotovljenih na območju PU Nova Gorica (0), PU Kranj (6) in PU Murska Sobota (6).

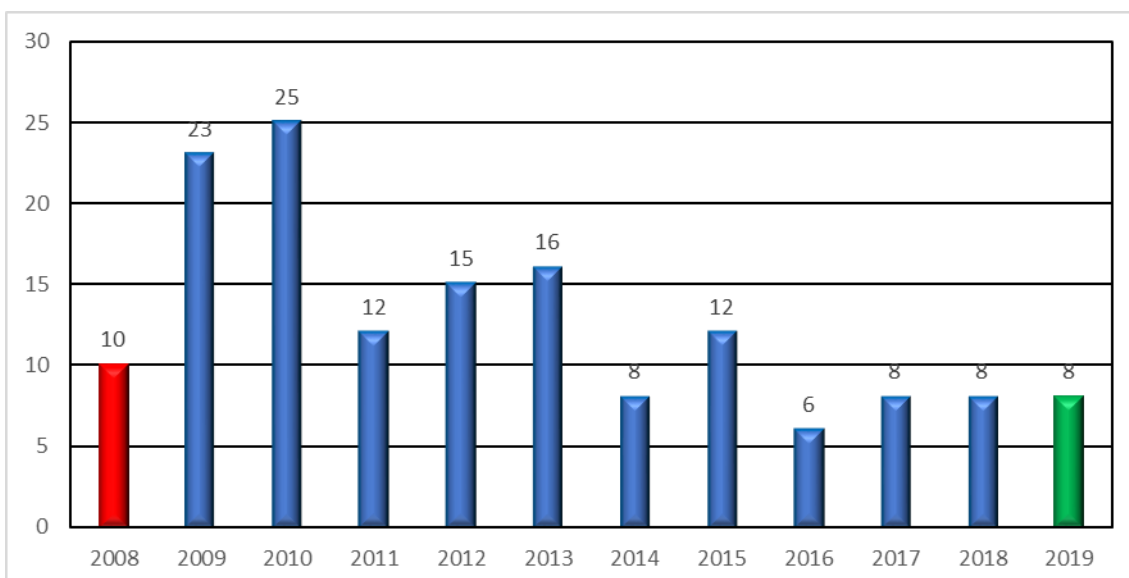
Graf 1: Kršitve v obdobju 2008 – 2019

3. TELESNE POŠKODBE PRI UPORABI PIROTEHNIČNIH IZDELKOV

Število telesnih poškodb je v primerjavi z lanskim obdobjem ostalo na isti ravni, saj smo tudi v letošnjem obdobju obravnavali 8 primerov. Od tega so se poškodovali trije mladoletniki, eden od njih (državljan Portugalske) je zadobil hudo telesno poškodbo. Vsi ostali poškodovani so utrpeli lahko telesno poškodbo.

Poškodbe so nastale predvsem zaradi neupoštevanja navodil proizvajalca in lahkomiselnosti posameznikov. Nastale poškodbe je povzročila uporaba petard oz. raket. V enem primeru pa pištola za izstreljevanje pirotehničnih izdelkov.

Pri lahkih telesnih poškodbah so bile najpogostejše poškodbe glave, obraza in rok. Posledica pri hudi telesni poškodbi je bila poškodba očesa.

Graf 2: Število telesno poškodovanih v obdobju 2008 – 2019

Tabela 2: Pregled podatkov o številu kršitev, poškodbah in vrsti pirotehničnega izdelka, ki je povzročila poškodbo

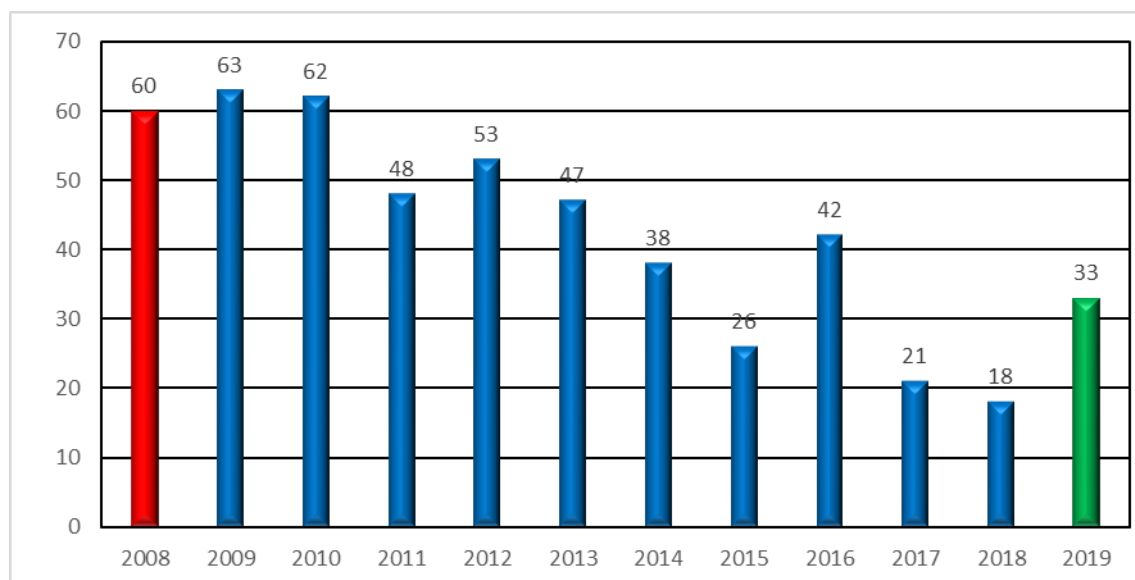
skupno število kršitev	121
število kršitev mladoletnih oseb	58
skupno število telesnih poškodb	8
poškodbe po starostnih skupinah:	
a) do 13 leta	1
b) od 14 do 17 leta	2
c) 18 let in več	5
vrsta poškodbe oziroma kateri del telesa je bil poškodovan*:	
a) poškodba oči	3
b) poškodba obraza	3
c) poškodba rok	7
d) poškodba nog	
e) drugo,	
resnost poškodbe:	
a) lahka telesna poškodba	7
b) huda telesna poškodba	1
c) drugo,	
spol poškodovanih oseb	7 x m + 1 x ž
vrsta pirotehničnega izdelka, ki je povzročila poškodbo, npr. baterija, raketa, fonatana, petarda	petarda, raketa, baterija, pištola za izstreljevanje PI
ali se je nesreča zgodila zaradi nepravilne uporabe ali nepravilnega delovanja izdelka	da

* gre za več poškodovanih delov teles pri istih osebah

4. POŠKODOVANJE PREMOŽENJA Z UPORABO PIROTEHNIČNIH IZDELKOV

Policisti so obravnavali 38 primerov poškodovanj premoženja. Večina poškodovanj tudi tokrat kaže na očiten namen poškodovanja tuje stvari, kot na primer poškodovanje parkomatov, okenskih stekel, smetnjakov, poštnih nabiralnikov, vozil, vhodnih vrat, fasad hiš, telefonskih govornic, prenosnih stranišč, strešne kritine in rož v cvetličnih lončkih.

Zoper neznane storilce je bilo podanih 30 kazenskih ovadb (poškodovanje premoženja), 1 kazenska ovadba je bila podana za povzročitev splošne nevarnosti – požar na ostrešju hiše. Podanih je bilo tudi sedem poročil na ODT (poškodovanje premoženja).

Graf 3: Število poškodovanih premoženj v obdobju 2008 – 2019

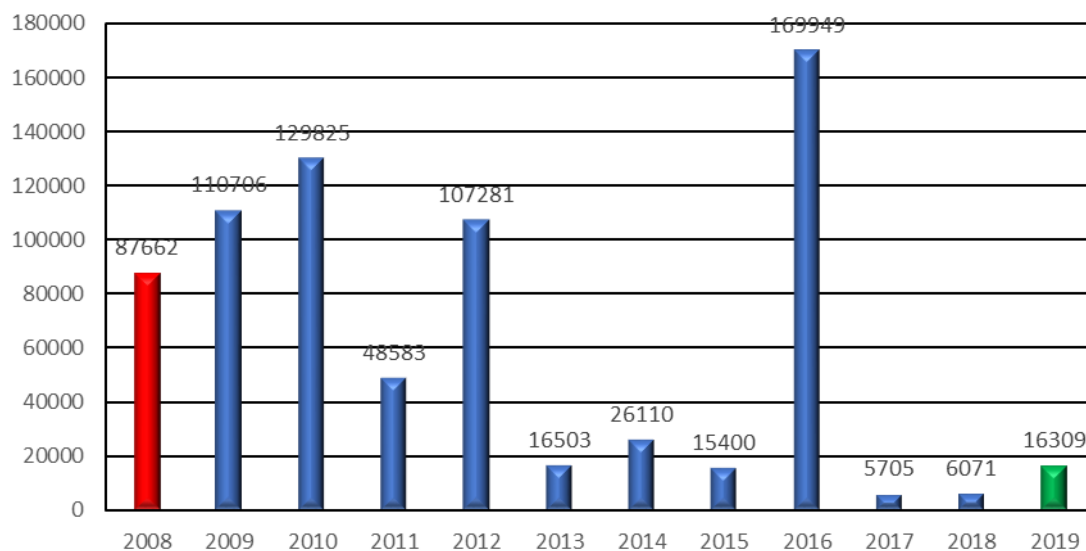
5. ŠTEVILO ZASEŽENIH PIROTEHNIČNIH IZDELKOV

Tabela 3: Pregled podatkov o zaseženih pirotehničnih izdelkih

	Meja		Notranjost			
	Skupaj					
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
CE	188	498	315	217	503	715
KP	41	0	0	4385	41	4385
KR	0	0	240	456	240	456
LJ	0	40	303	1157	303	1197
MB	0	106	3583	1549	3583	1655
MS	0	0	125	290	125	290
NG	0	0	188	0	188	0
NM	1000	950	88	6661	1088	7611
SKUPAJ	1229	1594	4842	14715	6071	16309

Policisti so zasegli 16309 kosov pirotehničnih izdelkov. Od tega je bilo 1594 kosov pirotehničnih izdelkov zaseženih na meji, 14715 pa v notranjosti države.

Pri zasegih je bila najbolj uspešna PU Novo mesto s 7611 zaseženimi pirotehničnimi izdelki, sledijo PU Koper s 4385 in PU Maribor s 1655 kosi.

Graf 4: Zaseženi pirotehnični izdelki v obdobju 2008 - 2019

Policija se je v obdobju od 01. 12. 2019 do 10. 1. 2020 odzvala na vse klice državljanov, povezane z nezakonito uporabo pirotehničnih izdelkov, policisti pa so v vseh primerih ugotavljali elemente prekrškov in kaznivih dejanj.

V prednovoletnem obdobju 2019/2020 je bilo opravljenih tudi 29 skupnih nadzorov v sodelovanju s FURS, TIRS, ZIRS in IRSNZ. Sodelovanje z navedenimi deležniki se je izkazalo kot zelo dobro, saj takšno sodelovanje pomeni večjo učinkovitost za vse sodelujoče državne organe.

6. ZAKLJUČEK

Pri spremljanju stanja na področju negativnih posledic uporabe pirotehničnih izdelkov lahko ugotovimo, da se je kljub nekaterim povečanim statističnim kazalcem, stanje, glede na pretekla leta, bistveno izboljšalo, saj jih je od 8 poškodovanih oseb, 7 oseb zadobilo lahko telesno poškodbo. Poškodbe pa ne bodo pustile trajnejših posledic. Tudi pri tujem državljanu, mladostniku, ki je zadobil hudo telesno poškodbo očesa, se je izkazalo, da ne bo prišlo do izgube vida. Na splošno velja, da so občani (tudi mladostniki) vse bolj osveščeni o varni rabi pirotehničnih izdelkov. Kljub pozitivnim trendom še vedno opažamo, da so cca 50% kršitev storile mladoletne osebe.

V obdobju 2019/2020 sta najpogostejša razloga za nastanek poškodb lahkomiselnost in neupoštevanje navodil proizvajalca.

Ponovno velja pohvaliti zelo konstruktiven prispevek medijev pri osveščanju in opozarjanju na možnost poškodb pri nepravilni uporabi pirotehničnih izdelkov. Poleg tega je potrebno poudariti, da nam pri izvajanju preventivne akcije nudijo veliko podporo zdravniki, gasilci in tudi nevladne organizacije. Prav tako v času božično-novoletnih praznikov pri nadzoru na področju pirotehniko aktivno sodelujemo tudi z drugimi državnimi organi kot IRSNZ, TIRS, FURS in ZIRS, za kar se jim zahvaljujemo.

Velja, da lahko le s skupnimi naporimi dosežemo spreminjanje navad ter krepitev zavesti državljanov, da so pirotehnični izdelki ob nepravilni uporabi lahko zelo nevarni in povzročajo hude poškodbe.

Naloge policije na tem področju je potrebno še vedno izvajati z vidika doslednega spoštovanja zakonodaje in s tem povezanega represivnega ukrepanja v primerih ugotovljenih kršitev, samostojnega vodenja in vključevanja v preventivne aktivnosti ter sodelovanja z drugimi organi.

Tudi za v bodoče naj velja proaktiven pristop policije, saj že s samo prisotnostjo na terenu preprečimo pok marsikaterega pirotehničnega izdelka. Ponovno se je izkazalo, da je potrebno že v začetku oktobra pričeti z načrtovanjem aktivnosti za preprečevanje negativnih posledic uporabe pirotehničnih izdelkov, predvsem z osveščanjem mladostnikov v osnovnih šolah in osveščanju občanov preko različnih medijev. Prav tako pa je potrebno izvesti vse potrebne aktivnosti, da se izsledijo in sankcionirajo osebe, ki na »debelo« uvažajo prepovedane pirotehnične izdelke v R Slovenijo. Pozornost pa je potrebno nameniti tudi prodaji prepovedanih pirotehničnih izdelkov po »spletu«.

Uprava uniformirane policije izreka vsem Policijskim upravam pohvalo za aktivno, angažirano in dobro opravljeno delo pri preprečevanju negativnih posledic uporabe pirotehničnih izdelkov.

Uprava uniformirane policije se zahvaljuje tudi Sektorju za odnose z javnostmi SGDP GPU, ki je s svojim angažiranjem poskrbelo, da so preventivne aktivnosti potekale v skladu z zastavljenimi cilji (pomoč pri izdelavi preventivnih plakatov, organiziranje novinarske konference, odgovori novinarjem).